

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

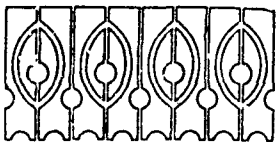
Organ al Uniunii Generale a Notarilor din România

CUPRINSUL:

- 1 *N. Ghiula Profesor universitar*: Statutul funcționarilor publici.
- 2 *Vasile Pop, notar*: Lăsați-ne ultima bucată de pâine!
- 3 *Isac E. Isacu*: Descentralizare sau desconcentrare.
- 4 Soluțiuni și interpretări administrative.
- 5 Publicațiuni.

Apare la 1 și 15
a fiecărei luni.

◆
MANUSCRISELE
se primesc până la 10 și 25
a lunii și nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe 1 an 300 Lei

ADRESA:

Notariatul — Primăria

p. u. _____

județul: _____

A APĂRUT și al II-a și al III-a volum din „Administrația Comunală” manual

cuprinzând elemente din dreptul constituțional, administrativ, financiar și matrimonial, noțiuni de contabilitatea, diferite legi și regulamente, complectat cu explicație teoretică și practică, cu modelele, exemplele necesare și practice.
Aprobat de Ministerul de Interne cu ordinul No. 19857/1926.

LUCRARE DE MARE UTILITATE PENTRU ORI ȘI CINE ȘI ÎN SPECIAL PENTRU TOATE OFICIILE PREFECTURILOR, SUBPREFECTURILOR, PRETORIATELOR, NOTARIATELOR ȘI PRIMĂRIILE COMUNALE.

Acest manual cuprinde și un foarte interesant chestionar cu întrebări și răspunsuri relative la deosebite nedumeriri, ce se pot ridica mai ales în lumea slujbașilor noștri administrativi, în cursul aplicării noii legi administrative, financiare și altele.

Atragem luarea aminte a d-ilor: Prefecți, Subprefecți, Pretori, Notari, Primari și Secretari comunali asupra acestei lucrări care prezintă o deosebită importanță în rezolvarea lucrărilor zilnice.

Acum când comunelor le lipsește o bibliotecă care să cuprindă colecțiile complete de legi, acest manual le înlocuiește cu multă prisosință.

Cercetând indicatorul, veți găsi cu multă ușurință: legile, regulamentele, circulările, deciziunile, etc., date de fiecare Minister, veți afla numărul, ziua, luna și anul *Monitorul Oficial* în care s'au publicat. Volumul III cuprinde și un „model-călăuză” cu toate formularele necesare în conceperea și redactarea actelor oficiale și particulare.

Costul acestor volume de 1800 pagini este 600 lei (câte 300-300 lei volumul).

Comenzile se vor adresa d-lui **Alexandru Buha**, președintele Uniunii Gen. a Notarilor Comunali și Cercuali, consilier financiar, delegat județean în Lugoj, str. Bisericii No 24 notând pe cotorul mandatului că suma ce se trimite reprezintă costul manualului volumul II și III.

La fiecare comandă se va adăoga în plus 25 lei care reprezintă costul recomandării, volumele urmând a fi trimise recomandat spre a fi sigur că ajunge la destinație.

Cine nu are încă volumul I, se poate primi și acela tot aici cu preț de 300 lei.

A APĂRUT : REGULAMENŢELE (tip.)

conform art. 100, 264—272 al legii pentru Unificarea Administrativă și anume :

1. Regulamentul (tip.) pentru organizarea diferitelor servicii și atribuțiunea personalului al comunei.
2. Regulament (tip.) comunal de edilitate.
3. Regulament (tip.) de igienă și salubritate publică.
4. Regulament (tip.) de poliție comunală.
5. Statutul pentru constituirea asociației de pașune și
6. Regulamentul privitor la modul de administrare și exploatare a izlazurilor comunale și neimpărțite (urbariale).
7. Regulament pentru administrarea și exploatarea izlazului comunal (separat de cel urbarial).

Regulamentele înșirate aici sub 1—4 fiecare comună are să le întocmească conform art. 100, 264—272 în conformitate cu legea administrativă, prin cari va determina în mod amănunțit organizarea diferitelor servicii, atribuțiunile și retribuțiunea personalului.

Regulamentele de sub 5 și 6 sunt a se întocmi *imediat* și a se trimite spre aprobare Ministerului de Agricultură și spre a fi asociația (urbarială, posesorală) înregistrată în registrul personalelor juridice conform art. 84 din legea persoanelor juridice din 1924.

Pentru fiecare comună trebuie 3 exemplare.

Aceste regulamente sunt tipărite fiecare separat și se pot comanda cu ramburs, dela Dl. **Alexandru Buha**, consilier și delegat județean Lugoj, str. Bisericii 24.

Regulamentul 1 costă (un exemplar) 20 lei

”	2	”	”	6	”
”	3	”	”	6	”
”	4	”	”	20	”
”	5	”	”	25	”
”	6	”	”	20	”
”	7	”	”	21	”

ADMINISTRATIA ROMÂNĂ

Organ al Uniunii Generale a Notarilor Comunali și Cercuali din România

DIRECTOR ȘI REDACTOR RESPONZABIL:
ALEXANDRU BUHA,
președintele Uniunii notarilor, profesor al școlii
de notari, Lugoj.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
LUGOJ, STRADA BISERICII No. 24.

SECRETAR DE REDACȚIE:
Dr. ALEXANDRU VASILIE

Statutul funcționarilor publici.

De: Profesor universitar N. Ghiulea.

Necesitatea acestui statut, folositor și funcționarilor și bunului mers al serviciilor, și societății, cetățenilor și moralității publice în general, nu mai este contestată de nimeni.

În ce ne privește, Corpurile legiuitoare românești în ședințele din 30 Mai și 8 Iunie 1923 au votat o „lege pentru Statutul funcționarilor publici“. Este drept că această lege a fost trecută prin Corpurile legiuitoare, aproape prin surprindere, fără discuție și ea însăși nu este îndeajuns de studiată, dar este o lege care reglementează întrucât-va situația juridică a funcționarilor publici și este un pas de care trebuie să se ție seamă.

*

Prin *funcționar public* se înțelege acel ce capătă o retribuțiune pentru a îndeplini un serviciu public, iar prin *serviciu public* se înțelege un serviciu, care deservește un interes public, adică un serviciu permanent al Statului, județului, comunei sau așezămintelor de utilitate publică, al căror buget este supus aprobării unei autorități publice.

Funcționarul public poate fi *numit* de către șeful unei autorități, poate fi *ales* de către cetățeni în cercul lui de activitate. De asemenea funcționarul public poate fi *politic* când este în strânsă legătură de guvernul care l-a numit, și *nepolitic* când serviciul nu este supus fluctuațiilor politice.

Statutul funcționarilor publici din 1923, privește pe toți funcționarii publici, fără deosebire de sex (art. 1), însă afară de acei *politici* și acei *aleși* (art. 2). Funcționarii politici sunt *miniștrii*, *secretarii generali*, *șefii de cabinet*, *pretecții*.

*

Funcțiunea publică este de trei feluri

funcțiunea de autoritate, în care se trece asupra funcționarilor o parte din suveranitatea Statului și prin care autoritatea publică comandă populației; *funcțiunea de gestiune*, în care funcționarul lucrează la administrarea, conservarea, micșorarea sau mărirea patrimoniului, sau în îndeplinirea unui serviciu economic sau social de interes public. În categoria întâia intră funcționarii din diferite administrații publice: ministere, administrații financiare, prefecturi, primării; în a doua intră funcționarii dela căile ferate, poștă, regii, servicii maritime sau fluviale; în a treia intră preoții, profesorii, membrii corpului diplomatic, medicii, inginerii, magistrații, militarii.

Toți funcționarii de autoritate sunt cuprinși în Statutul funcționarilor publici, de asemenea și cei de gestiune, în afară de „lucrătorii precum și personalul angajat pentru un timp determinat sau pentru anume lucrare“ (art. 2). În ce privește funcționarii speciali, nu fac parte din Statut: Mitropolii și episcopii, specialiștii străini cărora li-se încredințează, vremelnic sau prin contract, o funcțiune publică, și funcționarii Corpurilor legiuitoare. Dacă este explicabilă, pentru prestigiu, scoaterea capilor bisericești din prevederile Statutului, precum și scoaterea străinilor a căror condițiuni juridice sunt fixate prin contract, nu este explicabilă scoaterea funcționarilor Corpurilor legiuitoare. Excluderea lor expresă a fost făcută din dorința fostului președinte al Senatului, Mihail Pherekide, care avea de regulat un diferend personal cu un vechiu funcționar al cancelariei Senatului. Funcționarul a fost fără drept îndepărtat și aducându-se legea înainte de a se pronunța contenciosul administrativ în cauza sa, nu a putut să-și mai recapete locul și dreptul, nici prin justiție (art. 2).

Ceilalți funcționari speciali (eclesiastici, civili sau militari) ale căror situații sunt stabilite prin legi speciale, își păstrează *pozițiunea* lor ce rezultă din acele legi (art. 4, 33). Legea prevede că „întrucât ele nu contrazic dispozițiunile din prima parte a Statutului“. Această clauză este uneori neaplicabilă, fiindcă în toate acele legi sunt unele condițiuni statutare diferite de acele prevăzute în legea pentru Statutul funcționarilor publici.

În sfârșit, o funcțiune publică nu poate fi nici creiată, nici desființată de cât prin *legea de organizare* a serviciului public, sau printr'o *lege specială*. Funcțiuni deci nu pot fi înființate sau desființate nici prin decret regal, nici prin jurnal al consiliului de miniștri, nici prin decizie ministerială, nici prin buget (art. 3).

*]

Situația funcționarilor este fixată de patru condițiuni fundamentale și anume: *condițiunile de intrare în serviciu*, de admisibilitate, de recrutare; *condițiunile de stabilitate*; *condițiunile de avansare*, de înaintare; și *condițiunile de părăsire a serviciului*.

Condițiunile de intrare în serviciu sunt de două feluri: generale și speciale. *Condițiunile generale* sunt: cetățenia română, vârsta de 21 ani împliniți, aptitudinea pentru serviciu din punct de vedere al sănătății, moralitate, lipsa unei condamnări infamante, iar pentru bărbați și: satisfacerea legii de recrutare, exercițiul drepturilor civile și politice (art. 5). De asemenea toți funcționarii publici la intrarea în funcțiune au a depune jurământul de credință Regelui și legilor țării (art. 6).

Nu pot fi numiți funcționari publici persoane puse supt acuzație sau condamnate definitiv la o pedeapsă criminală sau la o pedeapsă corecțională pentru următoarele delikte: fals, furt, înșelăciune, abuz de încredere, mărturie mincinoasă, atentat la bunele moravuri în cazurile prevăzute de art. 262, 263, 264, 267 și 281 din codul penal român, precum și de articolele respective din celelalte coduri penale menținute în vigoare, mituire, delapidare de bani publici, percepere de taxe ilegale, rupere de sigilii, sustragere, ascundere sau distrugere de acte publice aflate în arhive, sau în depozite publice, sau dat în păstrarea unui funcționar public, precum și falșii nereabilitați. Nu pot fi numiți funcționari publici nici chiar persoanele cu o purtare morală îndoioasă. (Art. 8 din Regulamentul legii).

Iar *condițiunile de intrare speciale* sunt:

titlurile de capacitate și examenul de capacitate.

Pentru gradele de *director general, sub-director general, director, sub-director, șef de serviciu și șef de biuro* se cere o diplomă universitară sau a unei școale superioare echivalente; pentru gradele de *subșef de biuro, impiegat și impiegat stagiar* se cere cel puțin liceul sau o școală echivalentă.

Totuși în serviciile exterioare și administrațiile locale, dacă nu se găsesc candidați cu titlurile cerute, pentru funcțiunile unde se cer titluri universitare pot fi primiți absolvenți de liceu, iar pentru funcțiunile unde se cere absolvența liceului pot fi primiți absolvenții cursului secundar inferior (art. 36).

În afară de aceasta, nimeni nu poate fi numit într'o funcțiune publică, de cât în baza unui examen de capacitate. Aceste examene se țin pe ministere, atât pentru serviciile centrale, cât și pentru cele exterioare (art. 37).

Programele de materia cerută la examenele de capacitate pentru funcționari se stabilesc prin decizii ministeriale. Comisiunile examinatoare, precum și data și locul unde or avea să aibă loc examenele se stabilesc tot prin decizii ministeriale. Aceste comisii liberează certificate de capacitate valabile pentru doi ani consecutivi, iar ministerele țin tablouri de candidații reușiți la examenul de capacitate. (Regulamentul legii art. 74).

Nici o numire nu se poate face fără avizul unei comisii speciale. *Comisiunile pentru propuneri de numiri și înaintări* se compun, în ministere și în direcțiunile speciale dependente de minister, din totalitatea directorilor generali sau directorilor conducători de servicii, supt prezența secretarului general. Aceste comisii au competența asupra întregului personal administrativ, interior sau exterior, ce depinde de acel departament sau direcție (art. 39).

În ce privește funcționarii județeni, ai comunelor urbane nereședință și comunelor rurale, comisiunea de propuneri de numiri se compune din 3 membri: directorul prefecturii, secretarul consiliului județean și un delegat desemnat din sânul ei de delegația județeană permanentă și care prezidează de drept comisiunea; iar pentru comunele urbane reședințe, acea comisiune se compune tot din 3 membri și anume: secretarul primăriei, un șef de serviciu, cel mai vechiu și mai înalt în grad, și un delegat al consiliului comunal desemnat de consiliu și care va prezida de drept comisiunea (art 40).

Comisiunile pentru propuneri de numiri și înaintări sunt foarte însemnate. Ele sunt garanția că se vor face numiri și înaintări legale, că interesele funcționarilor, serviciilor și cetățenilor vor fi respectate și satisfăcute, că politicianismul și favoritismul nu-și va face loc în administrațiile publice. Ele sunt garanția bunei aplicări a Statutului funcționarilor publici.

În aceste comisii sunt deci, în măsură egală, interesați și funcționarii și serviciile, fiindcă în măsură egală și funcționarii și serviciile au interes să fie numiți funcționari morali, capabili și cu titluri corespunzătoare, iar înaintările să fie făcut potrivit legii, cu dreptate și în interesul bunului mers al serviciilor. Acest interes în măsură egală impun echitabilele lor alcătuire. Comisiunile alcătuite din toți directorii și subpreședintele secretarului general nu dau garanție suficientă de imparțialitate și de independență față de ingerințele politice la care sunt în mod evident, supuse.

Comisiunile pentru propuneri de numiri și înaintări, cărora mai bucuros le-am zice mai pe scurt, *consilii de funcționari*, pentru a satisface, în chip echitabil, interesele ambelor părți, ar trebui să fie alcătuite jumătate din membri de drept, desemnați dintre directorii generali și directorii de ordinea vechimei lor, și jumătate din membri aleși, desemnați prin vot secret de către toți funcționarii diferitelor ministere și astfel repartizați ca în consiliu să fie reprezentat fie care grad. Președintele s-ar cuveni de drept celui mai în vârstă dintre cei mai înalți în grad. Deci nu comisii alcătuite numai din directori, funcționarii cei mai accesibili in joncțiunilor politice, și prezidate de secretarul general al ministerului, un funcționar politic.

Fără această garanție de imparțialitate, comisunile și chiar Statutul întreg, sunt inutile.

Potrivit legii numirile se fac în modul următor :

Locurile vacante se publică prin îngrijirea serviciului de personal, arătându-se salariul, condițiile ce trebuie să îndeplinească candidatul și data până la care trebuiesc înaintate cererile.

Cererile primite sunt înaintate comisiunilor respective pentru propuneri de numiri și înaintări, care le examinează spre a constata dacă candidații îndeplinesc condițiile generale pentru a fi numiți funcționari publici, dacă posedă titlurile școlare cerute de lege și dacă au trecut examenul de capacitate.

Numirile se fac în ordinea stabilită de comisiune. (Reg. legii art. 78).

Numirile se fac în mod provizoriu. Func-

ționarii numiți pentru întâia oară sunt considerați timp de un an stagiați. Definitivatul lor se face cu avizul conform al comisiunii în temeiul notelor șefilor erarhici ai funcționarilor. Un stagiar care nu a putut primi definitivatul, poate rămâne în această situație încă un an, dacă nici atunci nu l-a putut primi poate fi îndepărtat din funcțiune (art. 37).

Numirile până la gradul de șef de serviciu se fac prin decizii ministeriale, dela acest grad în sus prin decret regal (art 48).

Numirile în funcțiunile publice nu pot fi făcute de cât la gradul cel mai de jos *impiegat stagiar*. Dacă totuși, în interesul serviciului este ca în funcții vacante să se numească specialiști recunoscuți, aceasta se poate face însă dacă actul este bine motivat, dacă comisiunea pentru propuneri de numiri și înaintări este de acord, și dacă acei specialiști îndeplinesc toate condițiile legale de numire. Aceste numiri se fac în mod provizoriu, și sunt definitive, cu avizul conform al comisiunii, după trecere de un an (art. 38).

Condițiunile de stabilitate sunt acordate prin lege tuturor funcționarilor publici. *Inamovibilitatea* însă nu este acordată de cât prin Constituție sau legi speciale.

Funcționarii publici nu pot fi înaintați, transferați, pedepsiți sau scoși din serviciu de cât în anumite condiții prevăzute de lege (art. 7).

Transferările nu pot fi făcute de cât după cererea funcționarului (art. 49) sau în interes de serviciu, însă într'un interes binemotivat și cu avizul conform al comisiei pentru propuneri de numiri și înaintări. Funcționarii transferați în interes de serviciu au dreptul la transport gratuit pentru ei, familie și bagaje (art. 50). Funcționarul poate fi mutat, în fine și pe cale disciplinară (art. 51).

Detășările se fac cu îndeplinirea aceluiași forme (art 50).

Eșirea din serviciu nu se poate face de cât de bună voie, prin demisie, în care caz nu poate părăsi serviciul înainte de primirea demisiei și predarea serviciului (art 12); prin îndepărtarea în urma unei judecăți disciplinare și ca pedeapsă (art. 51); ca pensionar când împlinește vârsta de 60 ani (art. 22) ca incapabil sau impropriu serviciului, pus din oficiu în retragere după avizul conform al comisiei de disciplină, dat pe baza raportului comisiei medicale prevăzută în legea generală de pensii (art. 23); sau prin suprimarea funcțiunii.

Condițiunile de înaintare prevăzute în le-

gea pentru Statutul funcționarilor publici sunt următoarele :

Toate înaintările se fac cu avizul conform al comisiunilor pentru propuneri de numiri și înaintări (art. 39).

Pentru înaintări este nevoie de un stagiou, care e de minimum un an pentru înaintări din clasă în clasă, și de minimum doi ani pentru înaintări din grad în grad (art. 41).

Înaintările se fac la vechime și la alegere, în așa fel însă, ca proporția celor făcuți la vechime să nu fie mai mică de jumătate până la funcția de șef de birou inclusiv. Înaintările în funcțiuni mai mari se fac numai la alegere. (Art. 42).

Propunerile motivate de înaintare se fac până la 1 lunie al fiecărui an, de către directorii de servicii în administrațiile centrale și de șefii de servicii în serviciile exterioare, sau în administrațiile județene sau comunale (art. 43, 44)

La dispoziția comisiilor pentru propuneri de numiri și înaintări se pun, pentru judecata diferitelor cazuri, foile de calificare ale funcționarilor și notele de serviciu ai șefilor lor erarhici (art. 45).

Comisiile întocmesc tablouri de înaintare, în fie care an și pe timp de un an, pentru toți funcționarii din serviciile exterioare și pentru cei până la gradul de subdirector inclusiv din serviciile centrale. Aceste tablouri sunt publice. Se publică în foaia oficială a administrațiilor respective și în *Monitorul Oficial* (art. 45, 46).

Înaintările se fac în ordinea înscrierii, în tablouri, totuși la înaintări în servicii speciale, când interesul serviciului o cere, cu avizul conform al comisiunii, autoritatea se poate abate de la această regulă (art. 47).

Înaintările se fac, pentru funcționarii până la gradul de subdirector, prin decizii ministeriale, iar în funcțiile superioare acestora, prin decret regal (art. 48).

Aceste condițiuni satisfac cerințele principale ale unei înaintări echitabile: tablou de înaintare la vechime și la alegere, stagiou, aviz conform al comisiunii pentru propuneri de numiri și înaintări. Garanția echității nu este deplină fiindcă tablourile de înaintări nu ar trebui să se oprească la funcțiunea de șef de birou, ci la gradul de director, sau chiar subdirector general, fiindcă și numirile și înaintările de funcționari superiori, unde competițiunile sinecuriștilor și a favoriților politicianismului sunt mai mari, să fie făcute cu garanția echității. De asemenea cheștiunea normei de înaintare la vechime sau la alegere trebuie întinsă și asupra funcțiilor

superioare. Evident nu poate fi impusă numai vechimea, fiindcă funcțiunile superioare cer calități deosebite, cunoștinți deosebite, capacitate deosebită pe care nu o putea da niciodată numai vechimea. Totuși pentru buna regulă ar trebui luată ca bază vechimea, și funcționarilor care manifestă aptitudini deosebite să li se majoreze timpul de vechime potrivit notelor lor de calificare obținute în cursul anului trecut. Este foarte bun stagiul, precum și avizul conform al comisiunii, care ar avea să se întemeieze pe notele de calificare, date în temeiul unor rapoarte documentate de către șefii erarhici, privitoare la: cunoștințele profesionale ale funcționarilor, calitățile personale de pricepere, zelul și constiințiozitatea în serviciu, purtare în serviciu față de funcționari și față de public, aptitudinile de conducere. Notele de capacitate trecute în foaia de calificare, pot ajunge la cunoștința funcționarului, care, nemulțumit de modul cum a fost notat, au dreptul să reclame pe cale erarhică până la șeful autorității (art. 84 Reg. leg.)

*

Raportul între funcționari și Stat este determinat de *dispozițiuni regulamentare* privitoare la îndatoriri, incompatibilități, și drepturi.

Ca *îndatoriri* legea prevede următoarele *îndatoriri generale* pentru funcționarii publici :

Cel puțin 7 ore de lucru obligatorii pentru serviciile de biurou (art. 8.)

Nerespectarea altor sărbători de cât cele prevăzute în lege (art. 9).

Domiciliarea în localitatea unde e reședința funcțiunii lor, sau a unei localități învecinate (art. 10 și 21 Reg. leg.)

Moralitate în viața lor privată și publică (11).

Obligația serviciului conștiincios, supus, obiectiv și desinteresat (art. 13 Reg. leg.)

Obligația de păstrare a secretului profesional și de serviciu, chiar după părăsirea serviciului și chiar în fața instanțelor judecătorești (art 14 Reg leg.)

Obligația de a notifica autorității schimbările întâmplare în starea lor civilă, sau în familia lor (art. 22 Reg. leg.)

Obligația de a cunoaște limba oficială a Statului (art. 31 Reg. leg.)

Ca *îndatoriri speciale* sunt acele determinate în chip deosebit de diferitele servicii publice potrivit naturii și necesităților lor.

Incompatibilitățile pe care le prevede legea pentru Statutul funcționarilor publici sunt următoarele :

Funcționarii nu pot ocupa în acelaș timp două funcțiuni. Fac excepție aceia cari sunt

anume îngăduiți prin legea cumulului.

Nu pot face comerț.

Nu pot lua întreprinderi de lucrări.

Nu pot face arendășie.

Nu pot fi în serviciul altor administrații sau instituții particulare fără autorizarea șefului autorității, dată pe baza avizului conform al comisiei pentru propuneri de numiri și înaintări

Nu pot gera afacerile persoanelor private dacă sunt în legătură cu funcțiunea ce îndeplinesc.

Nu pot participa la direcția, administrația sau controlul vreunei societăți financiare, industriale sau comerciale, decât cu autorizarea șefului superior al autorității, dat pe baza avizului conform al comisiunilor pentru propuneri de numiri și înaintări sau al consiliilor similare și numai dacă n'are nici o legătură cu serviciul ce conduce. Bine înțeles, în cazurile unde prin legile de organizare sunt prevăzute interdicții absolute, pentru anume categorii de funcțiuni, se mențin (art. 14).

În afară de excepțiunile prevăzute în legea electorală nici un funcționar nu poate fi ales deputat sau senator (art. 15).

În ce privește incompatibilitățile morale nu înțelegem pentru ce se lasă posibilitatea ca cu autorizația șefului superior al autorității (Miniștri, Prefecți, Primari) un funcționar public să fie și director al unei întreprinderi private, sau consilier, sau censor în consiliul de administrație al unei societăți pe acțiuni. Orcât afacerile acelor întreprinderi nu ar fi în legătură cu serviciul ce conduce, acel funcționar va fi în nenumărate ori pus în împrejurarea de a alege între interesul întreprinderii și interesul Statului, sau de a lua partea întreprinderii, contra Statului. Este o incompatibilitate morală pe care nu o poate acoperi nici un aviz conform și nici o autorizație. Ori funcționari publici sunt persoane cărora Statul le-a delegat unele puteri de ale sale, și atunci ei nu pot apăra niciodată interesele altora contra Statului, ori sunt instrumente de execuție ale diferitelor atribuții publice și nu pot fi tolerate ca atare, dacă au interese contrare Statului în a cărui funcție sunt.

În ce privește incompatibilitatea între parlamentar și funcționar public, justificată dintr'un punct de vedere, întrucât pare straniu ca un ministru să depinde în parlament de funcționarii săi, și un guvern să cadă prin votul acelor funcționari parlamentari, ea însă nu este cu totul lipsită de critică. În unele State funcționarii superiori pot fi aleși, și ei prin cunoștințele lor speciale sunt de un real folos. În afară de ace-

asta funcționarii ar intra în număr restrâns în parlament, prin votul lor, nu ar determina mare lucru, iar întrun parlament civilizată discuție publică între un ministru și funcționarul său nu ar jigni pe nimeni. În parlament însă ar avea, astfel, funcționarii, apărători sinceri ai cauzei lor. De altfel legea electorală prevede un mare număr de excepții, și îngăduința orcu de a candida, dacă a demisionat cu 5 zile înainte de convocarea corpului electoral. Singurul lucru ce ar fi de admis ar fi ca funcționarul care a candidat, să poată să-și reia funcția în mod automat dacă a căzut în alegeri, și după ce i-a expirat mandatul dacă a fost ales deputat sau senator.

În sfârșit, *drepturile funcționarilor publici* potrivit legii pentru statutul funcționarilor publici sunt:

Funcționarii au dreptul la exercițiul funcțiunii corespunzătoare gradului lor și nu pot fi întrebuințați în funcțiuni inferioare acestui grad (art. 32).

Funcționarii demisionați, au dreptul de a fi reprimiți în serviciul lor dacă nu a trecut mai mult de cinci ani dela ieșirea din serviciu, bineînțeles cu avizul conform al comisiei pentru propunerea de numiri și înaintări (art. 34). Funcționarii publici de orice categorie se pot asocia între ei pentru scopuri culturale, economice sau profesionale. Aceste asociații se pot grupa în federale, sau într'o uniune generală pe țara întreagă. Ele pot obține personalitatea juridică. Pot discuta orice chestiuni în legătură cu profesiunea lor sau cu interesele lor culturale sau economice, nu pot însă discuta și lua rezoluții cu caracter politic, în caz de abatere fiind amenințate cu pedeapsă dizolvării. Funcționarii pot rămâne în asociație și după ce au trecut la pensie (art. 24—29).

Dreptul de asociere nu putea fi refuzat funcționarilor, fiindcă este un drept garantat prin constituție. Funcționarii însă, având dreptul să se asocieze pentru apărarea intereselor lor profesionale, se pune întrebarea care le poate fi arma de luptă, când doleanțele lor modeste, revendicările lor îndreptățite le sunt refuzate de autoritatea de care depind. Nu e vorba de revendicări, sau de acțiuni politice, e vorba de un tratament insuficient, de un tratament injust, de nedreptățirea unui coleg, de purtarea intolerabilă a unui funcționar superior protejat, de o muncă împovărată peste prevederile legii, de atâtea chestiuni legate cu funcția și viața de funcționar. Ce drum are deschis asociația, care nu găsește dreptate dintr'o înțelegere curioasă

a lucrului, dintr'o solidarizare nepotrivită cu vinovatul, dintr'o intențiune nemărturisită ?

Legea nu îngăduie *greva*, „părăsirea serviciului“ de către funcționari, fie parțială, fie generală după o înțelegere prealabilă, nu îngăduie nici *demisiunile colective* sau *individuate în aceiaș epocă sau la epoci apropiate*. Aceste procedee sunt socotite ca constituind o desertiune dela datorie, care periclitează interesele generale publice, și ele sunt pedepsite, dacă totuși se folosesc, cu destituirea. Contra instigatorilor se deschide și acțiune publică, iar contra asociațiilor care au deciz greva sau demisia membrilor ei se pronunță dizolvarea și confiscarea fondurilor lor în beneficiul altor asociații de binefacere locale (art. 30, 31, 32).

Înțelegem de ce Statul nu dă drept funcționarilor săi să facă grevă, fiindcă Statul suntem toți, el apară interesele tuturor, și interesele tuturor nu pot fi sacrificate nici pentru interesele câtorva. Nu înțelegem însă, pentru ce Statul împiedică pe funcționari de a-și da demisia concertat. Este o deosebire fundamentală între grevă și demisie. Prin greva salariatul presează să i-se admită revendicările, el păstrându-și locul și drepturile. Prin demisie funcționarul nemulțumit de situație sa pleacă renunțând și la loc și la drepturile sale. Sunt alte fundamente morale.

Dar și demisiile colective pot avea aceleaș efecte dezastruoase asupra vieții de Stat și asupra serviciilor publice, și atunci este de dorit de a se lua toate măsurile necesare, pentru ca raporturile dintre funcționari și Stat să nu ajungă a fi atât de încordate pentru a se găsi necesar greva sau demisia colectivă. Pentru a se întâmpla aceste împrejurări nefericite este de ajuns să se aplice Statutul funcționarilor cu sfințenie, după ce s-au scos din el toate dispozițiile susceptibile de abuzuri; să se prevadă sancțiuni severe contra acelor care calcă dispozițiile Statului, și să se nască un spirit de echitate, de ocrotire, de bună înțelegere în judecarea drepturilor și îndatorirelor, atât ale funcționarilor, cât și ale statului.

Tot în ce privește drepturile, funcționarii au drept la *concedii*: concedii de odihnă, concedii de studii, concedii de boală (art. 49 Regulamentul legii).

Orice funcționar are dreptul la o lună concediu în timpul unui an, care se acordă în chip normal între 1 Mai și 1 Octombrie (art. 20).

Pentru cazuri de boală, funcționarii pot primi concedii și mai mari de o lună. În acest timp se plătește salariul întreg. Dacă însă boala

durează mai mult de 3 luni, salariul fundamental se reduce la jumătate, iar dacă durează peste un an funcționarul este lăsat în disponibilitate, rămânând ca după însănătoșire, dacă e vacanță să fie reprimis (art. 21).

*

Remunerarea funcționarilor publici e mai mult de cât un drept al acestora, e baza contractului bilateral încheiat între Stat și funcționari, aceștia din urmă prestând un serviciu în schimbul unei plăți la care e obligat cel dintâi.

Remunerarea funcționarilor se compune din salariu, ajutoare și pensiuene.

Funcționarii au dreptul la *salarii* corespunzătoare gradului sau funcțiunei ce ocupă. (Art. 16).

Fixarea salariilor va fi astfel făcută pentru ca funcționarii cu studii, vechime și calificatie egale să primească aceleași salarii indiferent de Ministerul sau autoritatea de care depind funcționarii (art. 36. Reg. legii).

Funcționarii au dreptul la *ajutoare* pentru completarea salariilor lor, și anume:

Au dreptul la o indemnitate de chirie variind după starea civilă și localitatea unde își au reședința. Aceasta bine înțeles dacă Statul nu le pune la dispoziție locuință în natură. (Art. 16).

Deosebit de aceste se mai acordă funcționarilor:

un adaus ca *ajutor de familie*, fixat în raport cu numărul copiilor. (Art. 38. Regulamentul legii).

și excepțional, până la intrarea în normal un adaus pentru *scumpetea traiului* proporțional un salariu la care le dă drept funcțiunea, după localități și în raport cu scumpetea lucrurilor de primă necesitate (art. 16).

Funcționarii ca *plăți suplimentare* întregitoare a remunerației primesc încă:

diurne de deplasare dacă se deplasează în exercitarea serviciului său din localitatea de reședința, fiindu-i restituite și *cheltuielile de transport*. Diurnele sunt stabilite anual printr'un jurnal al consiliului de miniștri proporțional cu salariile și egale pentru toți funcționarii de acelaș grad (art. 18).

De asemenea, primesc *indemnizații pentru ore suplimentare* până la gradul de șef de biou inclusiv, în cazul când în cursul unei săptămâni fac cel puțin 5 ore suplimentare, sau execută lucrări excepționale ce li s-au încredințat (art. 43. Reg. legii).

Tot ca ajutoare, familiile funcționarilor primesc *ajutoare de înmormântare* în caz de

deces a funcționarului, ajutoare egale cu întreaga retribuție pe timp de trei luni (art. 45. Regulamentul legii).

În sfârșit, orice funcționar, pentru timpul servit cu rețineri, are dreptul la o *pensie* proporțională cu timpul și salariul pe care l-a avut (art. 21). Dreptul la pensie este reglementat prin legea generală de pensii.

*

În Statutul funcționarilor publici *disciplina* este și ea deplin reglementată.

Oricare ar fi *vina* unui funcționar: abaterile dela îndatoririle sale, necinstea, imoralitatea călcarea dispozițiilor Statutare, insubordarea, funcționarul este adus spre judecată înaintea unei comisii de disciplină, în care sunt reprezentate și interesele sale.

Comisiile de disciplină sunt compuse în administrațiile centrale dintr'un *Consilier al Curții de apel*, ales de secțiunile întrunite ale Curții, cel mai înalt și mai vechiu în grad funcționar din administrația centrală, unul dintre directorii conducători de serviciu tras la sorți în comisiunea pentru propuneri de numiri și înaintări (art. 59), iar

în administrațiile județene, comunale sau cu caracter local, din primul președinte sau președintele Tribunalului orașului de reședință, un șef de serviciu delegat de consiliul județean și un șef de serviciu delegat de consiliul comunal al orașului de reședință sau al autorității locale (art. 60).

Pentru echitate în ambele comisii al treilea membru ar trebui să fie un funcționar ales de funcționari, putut fi variabil după gradul funcționarului judecat.

Membrii comisiunelor de disciplină sunt numiți prin decret regal pe termen de 3 ani și tot pe acelaș termen se numesc și câte un supleant pentru fiecare membru (art. 61).

Pedepsele disciplinare sunt:

- 1 Muștrarea verbală sau scrisă,
- 2 Muștrarea cu pierderea salariului pe cel mult 15 zile,
- 3 Ștergerea de pe tabloul de înaintări,
- 4 Mutarea pe cale disciplinară,
- 5 Excluderea din serviciu pe timp de maximum 6 luni cu pierderea salariului,
- 6 Punerea în disponibilitate,
- 7 Destituirea.

Timpul cât rămâne funcționarul exclus sau în disponibilitate nu contează la vechime (art. 51).

Pedeapsa disciplinară este independentă de eventuala răspundere penală a funcționarilor trimiși înaintea instanțelor judecătorești ordinare,

sau de răspundere civilă la care ei pot fi chemați. Adică, un funcționar care a delapidat o sumă de bani, este pedepsit disciplinar cu destituirea, penal pentru furt cu închisoarea, și civil cu plata pagubelor cauzate Statului (art. 91).

Pedepsele dela No. 1 și 2 se pot aplica de șeful superior al autorității de care depinde funcționarul. Pedeapsa muștrării cu pierderea salariului nu poate fi aplicată fără avizul conform al comisiei de disciplină, a treia oară într'un an. Toate celelalte pedepse se dau numai în temeiul unei decizii a comisiei de disciplină (art. 52).

Trimiterea în judecată se hotărăște de șeful de autoritate în temeiul unei cercetări (anchete) făcută de șeful erarhic al funcționarului învinuit, sau de un delegat al autorității, cu care prilej a fost ascultat și învinuitul. Funcționarul învinuit are dreptul să ia cunoștință despre cuprinsul dosarului (art. 53). El este înștiințat în scris cu cel puțin 15 zile libere despre termenul procesului (art. 54).

Judecata se face în ședință secretă (art. 55). Funcționarul învinuit este acuzat de un funcționar delegat de șeful autorității, cu aceasta (art. 103). El are dreptul a se apăra singur verbal sau într'un memoriu scris, sau printr'un coleg ales de dânsul din aceeaș administrație (art. 53).

Deciziunea comisiei de disciplină se dă motivată. Ea este definitivă și executorie (art. 55).

În interesul serviciului funcționarul învinuit poate fi *suspendat*. Această suspendare nu e obligatorie și nu atrage după sine pierderea salariului. Ea este obligatorie, când contra funcționarului de instrucție pentru un fapt penal grav (art. 57, 58). Dacă este achitat poate fi reprimis în serviciu, dacă însă e condamnat, prin comisia de disciplină este *destituit* (art. 59).

Funcționarul pedepsit cu punerea în disponibilitate nu poate fi reprimis decât după doi ani dela data punerii în disponibilitate. Cel pedepsit cu destituirea nu va putea niciodată ocupa vreo funcțiune publică (art. 56).

*

Responsabilitatea este o chestiune de mare însemnătate în raporturile dintre Stat și funcționari, Stat și cetățeni, funcționari și cetățeni contribuabili.

Responsabilitatea este garanția bunei gestiuni a administrației serviciilor publice, este garanția respectului intereselor publice și private, este garanția bunei ordine sociale.

Acel care nu este responsabil de faptele sale este predispus spre abuz, este neatent și nepăsător în exercitarea funcțiunii sale. Respon-

sabilitatea previne eroarea, nedreptatea și nelegalitatea și dă putință celui lezat să-și găsească îndreptățirea și despăgubirea pentru paguba ce eventual a avut-o.

În raporturile dintre cetățeni și Stat jurisdicția noastră de mult a statuat că cetățenii se pot adresa justiției pentru repararea unei erori, sau unei nedreptăți ce li i-au făcut. Actele de administrație abuzive sau fără respectul legii sunt aduse înaintea contenciosului administrativ și anulate. Acele care dau loc la despăgubiri civile sunt aduse înaintea instanțelor ordinare, și acolo Statul este judecat și condamnat ca o persoană oarecare pârâtă. Este firește un progres în concepția noastră juridică Statul nu mai este un suveran absolut și tiran, care nu dă socoteala de actele sale. Și cetățenii pot să-și găsească îndreptățirile și despăgubirile la care are drept din eroarea, din vina sau din abuzul autorității. Dar aceasta nu este de ajuns.

Judecata cu Statul anonim prezintă două dificultăți. Una de ordin judiciar: Într'un proces contra Statului situația reclamantului nu este atât de ușoară. Statul este judecat nu pentru vina sa proprie, și apoi Statul nu poate să fie atât de perfect deosebit de comunitatea întreagă din care face parte și reclamantul. Statul apoi are mijloace de apărare ieșit mai puternice ca acele ale reclamantului. El are un contencios numerar, nu are de suportat cheltuieli de judecată, și are, dacă se poate zice așa, oricât timp de pierdut. Iar în caz de condamnare plătește fără să se simtă din punga tuturor, și primește nepăsător orice situație nouă i-ar crea judecata. Și alta de ordin moral: Dat în judecată și condamnat Statul, funcționarii, care au dat loc prin actele lor la procese, nu au a suferi nimic. Nu plătesc nimic pentru fapta lor din trecut, nu sunt cu nimic împiedicat de a nu face una nouă. Mai mult, faptele abuzive ale funcționarilor fiind totdeauna legate de interese personale ale lor, sau chiar numai de motive psihologice și ne atrăgând răspunderea celor care le-au făcut, duc la un alt abuz neexecutarea sau împiedicarea executării sentinței judecătorești. Administrația are totdeauna la îndemână mijloace pentru a înlătura o situație care i-ar fi grea sau neplăcută, cerând și obținând modificarea regulamentelor de administrație, sau chiar a legilor, când președintele Senatului a voit să dea afară un funcționar fără vină, dar care nu-i era pe plac a scos prin lege de sub puterea Statului funcționarilor publici pe toți funcționarii Corpurilor legiuitoare. Când

contenciosul administrativ a casat hotărîrea de punerea în disponibilitate al unui funcționar, dacă acel funcționar nu era dorit, întorcându-se a găsit, că i s-a desființat slujba. În acest chip hotărîrea contenciosului administrativ devine pur și simplu o despăgubire morală, nu una pozitivă și efectivă.

Satisfacerea cetățenilor lezați nu va fi niciodată deplină dacă nu se va prevedea în lege *responsabilitatea directă* a funcționarului pentru actul său de administrație greșit, abuziv, sau nelegal, față de cetățean. Și aceasta nu numai din punct de vedere al despăgubirii civile, ci și penal. În legea electorală s-au prevăzut pedepse contra abuzului de administrație, privind, nu Statul, ci direct funcționarii cari au săvârșit abuzul și a stânjănit dreptul de vot al cetățenilor. Acest principiu trebuie întins, și fiecare funcționar făcut responsabil de actele sale, fiind pasibil de pedeapsă dacă a răpit vre-un drept, chiar fără evidentă pagubă materială, sau dacă l-a împiedicat pe un cetățean în liberul exercițiu al drepturilor sale.

Abuzul lovirei, detențiunii, împiedicării liberei comunicări între cetățeni, ar înceta. Când un polițist ar fi personal răspunzător pentru arestarea și detențiunea unui cetățean, s-ar gândi de două ori înainte de a o face. Când un funcționar administrativ ar fi personal răspunzător de oprirea circulației, de confiscarea unei gazete, de împiedicarea unei adunări publice ar cere totdeauna ordin scris de la superiorii săi, dacă actul i-a fost comandat, și superiorii s-ar gândi de zece ori dacă să-l ordone sau nu.

Până acum abuzurile și nelegalitățile sunt făcute în numele Statului suveran și totdeauna în baza unui „ordin de sus“ și nimeni nu este răspunzător de ele.

Într'o societate inferioară, într'o țară incultă sistemul este și mai periculos, fiindcă lipsește simțul ordinii, simțul legalității și în locul unei administrații publice este un abuz fără sfârșit, o anarhie dezordonată, care face imposibilă o viață normală de Stat, un progres, o civilizație.

Pagubele suferite de către Stat din partea actelor fără răspundere a funcționarilor cei ce vede însă că au ajuns să exopereze pe conducătorii autorităților. Statul înțelege că dacă rămâne răspunzător în fața cetățenilor pentru actele prepușilor săi, are drept să se despăgubească și el la rândul său din patrimoniul funcționarilor abuzivi.

În legea pentru Statutul funcționarilor publici este introdus acest principiu și acest fapt

reprezintă un pas însemnat în stabilirea responsabilității funcționarilor publici

Articolul 13 al sus zisei legi sună :

„Când funcționarul săvârșește un fapt prin depășirea limitelor mandatului său, sau a sferei atribuțiilor sale legale, sau prin abuz de putere și acest fapt lezează pe particulari, atunci Statul, județul sau comuna legalmente răspunzătoare, vor putea chema în garanție pe funcționarul autorul faptului pentru a fi făcut bănește răspunzător“.

E vorba de un început. E vorba de răspunderea bănească, nu de răspunderea actului administrativ în sine, făcut prin călcarea legii și prin abuz de putere. Dar totuși e un început, care trebuie salutat.

Regimul juridic de astăzi este evident nedrept. Dacă funcționarul nu este răspunzător personal de actele sale, și se ascunde după drepturile suveranității de Stat, în schimb poate orcând și pentru puțin lucru să tragă judiciar la răspundere, unde să fie pedepsit greu, cetățeanul, care poate nedreptățit, săcâit lăsat prea mult să aștepte, a ridicat glasul „ultragiind în exercițiul funcțiunii sale“ pe funcționarul fără răspundere a actelor sale, deținând o parte a suveranității Statului, și abuzând în numele aceluia Stat.

Protecția funcționarului merge mai departe. Statutul îi acordă dreptul de a lua satisfacție și contra celor care l-a reclamat superiorilor săi.

Funcționarul în contra căruia s-a făcut o reclamație nefundată sau temerară, va avea dreptul a cere în justiție dauna interese (art. 13).

Aci nu e vorba de calomnie, nu poate fi vorba de calomnie fiindcă lipsesc elementele calomniei. E vorba de o „reclamație nefundată“ — și câte reclamații nu pot fi nefundate! — adresată șefului unei autorități din necunoașterea prinsă a unui text de lege sau regulament, din nepriceperea complicatului aparat administrativ, din lipsă de dovezi. E vorba de o „reclamație temerară“ apoi de exemplu, un comerciant pentru a-și ridica marfa de la vamă este silit să plătească o mită unui funcționar, pentru a nu se pune însă în conflict cu codul penal reclamă imediat șefului erarhic. Reclamația nu o poate susține cu nici un martor, funcționarul are drept să dea în judecată pe comerciantul jefuit pentru „reclamație temerară“. Ce are de făcut cetățeanul: dacă plătește mită, pe lângă paguba sa materială, poate fi pedepsit de codul penal, dacă nu plătește nu-și poate ridica marfa și are pagube și mai mari, dacă reclamă cazul șefului

erarhic, poate fi dat în judecată pentru „reclamație temerară“.

Nu poate exista răspundere a cetățenilor față de funcționari, fără a exista o răspundere a funcționarilor față de cetățeni pentru actele lor abuzive, nelegale sau necorecte.

*

Legea pentru Statutul funcționarilor din 1923 se încheie printr'un capitol (al VII-lea) cuprinzând *dispozițiuni diverse și tranzitorii*.

Dispozițiile severe ale Statutului evident nu puteau fi aplicate dintr'o dată.

Astfel, funcționarii aflați în serviciu la punerea în aplicare a acestui Statut și cari se găseau în funcțiune la 1916, chiar dacă nu au titluri de studii cerute pot înainta până la gradul de director inclusiv (art. 62).

În timp de 5 ani dela punerea în aplicare a legii, se pot numi funcționari stagiați, în caz de necesitate și minori dela 18 ani în sus, aceștia însă ne putând deveni definitiv înaintea de majorat și de satisfacerea legii de recrutare (art. 63).

Apoi, funcționarii cari, la punerea în aplicare a legii au o vechime de cel puțin 5 ani consecutivi, precum și acei cari au fost primiți în funcțiuni stabile, pe baza unui examen de administrare, sunt considerați definitiv. Asupra tuturor celorlalți cari îndeplinesc condițiile de admitere și au o vechime mai mică de 5 ani și mai mare de un an, va aprecia comisia pentru propuneri de numiri și înaintări dacă sunt necesari și urmează să fie declarați definitiv (art. 64).

Aplicarea acestui Statut este în legătură cu încă o lucrare administrativă de mare importanță. E vorba de organizarea diferitelor servicii publice, fixarea numărului și felului funcțiunilor strict necesare, unitatea organizării, și armonizarea salariilor.

Organizarea serviciilor este în curs de execuție. Comisiunile însărcinate cu această operație uneori nepregătite, alte ori cu interes neîndestulător, nu au ajuns încă la o organizare, unificare, și armonizare îndestulătoare a diferitelor servicii ale Statului. Organizații prea încărcate, inutile și necorespunzătoare nici intereselor Statului și nici intereselor cetățenilor sunt și astăzi. Prea mulți funcționari inutili îngreulază bugetul și serviciile. Statul este pus în imposibilitate de a-și remunera cum trebuie funcționarii, fără ca publicul să fie mai bine, mai repede și mai corect servit în instituțiile publice. Este o stare intolerabilă care trebuie să albe sfârșit.

Statutul funcționarilor publici nu se poate aplica desăvârșit, dacă nu se face ordine în

administrațiile publice, dacă nu se determină precis funcțiile și atribuțiile, dacă nu sunt îndepărtați sinecuriștii, și nu se desființează funcțiile inutile, și am zice, inexistente.

Organizarea armonică a serviciilor, clarificarea și gradarea uniformă a funcționarilor, uniformizarea, armonizarea și unificarea salariilor sunt condițiuni indispensabile în aplicarea statului. Aceste condițiuni pot fi realizate prin avizul necurmat cerut al consiliului superior legislativ (art 67, 69).

Acestea sunt elementele cele mai importante ale statutului funcționarilor publici în vigoare în această țară. El abrogă toate legile din provinciile alipite, care regulează situația juridică a funcționarilor (art. 70) și unifică astfel situația tuturor funcționarilor publici de pe cuprinsul României-Mari.

Expunerea acestei legi a fost făcută din cauza vastității materiei, cât nu s'a putut mai pe scurt. Asupra diferitelor probleme pe care le ridică acest statut, va trebui să se intervie cu studii speciale pentru a discuta în amănunt drepturile și îndatoririle funcționarilor.

Fixarea precisă a acestor drepturi și îndatoriri, după cum s'a văzut, nu interesează numai pe funcționari, dar pe Stat însăși și pe cetățenii care întrețin acest Stat și serviciile sale, pentru a putea avea o viață ordonată, civilizată și capabilă de progres.

Statutul funcționarilor publici este o chestiune socială de înaltă și largă însemnătate. Este un stâlp puternic susținător al edificiului social, în care ne căutăm fericirea cu toții.

N. Ghiulea.

Lăsați-ne ultima bucată de pâine!

În numărul din 10 Ianuarie al ziarului „Keleti Ujság“, din Cluj, s'a publicat un memoriu, care ar fi fost înaintat de Congresul Advocaților ținut la Cluj, în luna Ianuarie, Ministerului de Justiție, în care memoriu, avocații, la punctul prim, cer confiscarea dreptului notarilor de a redacta acte particulare.

Stă omul înmărmurit și nu mai înțelege nimic. Până unde va ajunge prigoana pornită din toate părțile contra acestor nenorociți funcționari?

Chiar până acolo să fi ajuns lupta pentru existență, ca să ne strivim om pe om?

Este foarte dureros, că cea mai cultă clasă de intelectuali, cu cele mai bune mijloace de existență, atacă minimul de existență al celor mai oropsiți funcționari din Statul nostru.

La aceasta nu ne așteptam, d-lor Advocați. D-voastră sunteți dintre toți profesioniștii cu o cultură superioară, și sunteți în permanent contact și cu poporul dela sate și cu clasele superioare.

Oare, motivul învocat în memoriul d-voastră este sincer, că „Prin necunoașterea legilor se ivesc dificultăți de drept și se nasc controverse juridice prin cari se periclitează interesele populației“.

Lăsați-o aceasta în seama populației să o judece.

Poporul nostru, azi, nu se prea lasă înșelat și nu își încredințează afaceriile decât persoanei în care are încredere.

Fie acela notar sau avocat, în care odată și-a pierdut încrederea, aceluia nu-i mai încredințează nimic.

Apoi încă ceva. Actele cu caracter juridic mai complicate și-așa le faceți d-voastră și d-nii notari publici, iar pentru cele de mai puțină importanță, cred că este mai mult în interesul populației ca să nu facă un drum de 5-10-30 kilometri, până la oraș, când acele le poate rezolva în comună.

Apoi, fiindcă suntem la apărarea intereselor populației, să vedem cum stăm cu tarifele.

Noi, notarii, avem un tarif făcut din 1922 cu niște taxe deapreptul ridicole; și, ferească D-zeu, să depășească careva coleg acest tarif, că dela moașa comunală până la Consiliul Superior administrativ se mișcă tot aparatul pentru a „reprima abuzul“.

Pe când domnii avocați au un tarif bu-nișor, pe lângă aceasta — onoare excepțiilor, — cine se mai ține de el?

Dar, d-lor avocați! Oare v'ați gândit d-v. când ați redactat „memoriul“ amintit, că și noi suntem oameni, și noi avem pretenții de viață, și mai ales, că prestăm cel mai greu serviciu în administrația statului. Și aș voi să știu, care dintre d-voastră ar avea arta de a susține familie și 3-4 copii la școală dintr'un salariu de 3000 lei lunar.

Nu știu întrucât se vor primi dorințele cuprinse în memoriul avocaților, dar în ce privește punctul 1 din acel memoriu, putem afir-

ma, că nu face cinste de loc acestui Corp de elită, și întrucât va fi primit, acela va fi urmat de țipetele de desnădejde și blestemele familii-

lor, cărora li-se ia minimumul de existență și ultima bucată de pâine.

Vasile Pop
notar.

Descentralizare sau Deconcentrare ?

Trei ani de zile, decând s'a încercat prin lege să se facă unificarea administrativă a tuturor părților alipite României-mame, trei ani numai și în părțile transilvănene se observă o deosebit de mare diferență între principiile enunțate ale legii și între aplicarea ei în realitate. Și atunci, când dela bază luat principiile legiuitorului se desconsideră, pentruca să corespundă realității zilei de azi, sau să se continue spiritul legilor administrative scoase din vigoare, — înseamnă, că vom avea o lege administrativă, — care nu că ar unifica, ci aplicarea ei ar purta timbrul atâtor principii și păreri, câți ar încerca-o s'o pună în executare. De aici vedem, că spiritul legii e departe de a fi pătruns în sufletul acelor, cari au în mână gospodăria satelor noastre. Ba mai mult.

În administrația transilvăneană — s'o zicem așa — în ce privește aplicarea legii luptă două concepții diferite.

Comunele, prin consiliile lor, caută să-și conducă gospodăria ținându-se strict la înțelesul legii, a cărei spirit, deși în umbră, lasă să apară tendința de *descentralizare*; județele prin organele lor, nu îngăduie să se concretizeze această tendință și pentruca să nu planeze nici cea mai mică bănuială, că n'ar avea drepturi absolute asupra bietelor gospodării, caută să-și impună voința fericind comunele prin ordonanțe de multe ori după mentalitate opusă intereselor localnicilor. Ori atunci prea palid se prezintă vrerea legiuitorului și vom avea de-a face cu o diminuare a sistemului de centralizare, cu *deconcentrarea*.

E drept, că acest fel de a gândi ar conduce la multe conflicte, dacă consiliile comunale n'ar căuta să facă pe placul acelor, care țin o parte din puterea centrală, și cu toate

acestea din zi în zi se învederează și mai mult că aceste două tendințe: descentralizarea și deconcentrarea se agită în întreaga Transilvania . . . Și această diversiune dintre principiile fundamentale ale legii și aceea a practicei în realitate și-a găsit în notar țăpul, care va trebui să ispășească, când consiliile comunale țin la demnitatea hotărîrilor lor aduse conform legii, iar când părerile lor le asimilează cu ale conducătorilor de la județ, — ce ironie — notarul e cel mai bun funcționar.

Aceste concepții diferite — una poate prea descentralizatoare, cealaltă poate prea centralizatoare (deconcentrarea pronunțată) au și avantaj mai general deoarece deseale frecări dintre comună și județ țin pe loc lucrările de progresare ale comunelor, lucrări concepute cu altă menire, decât a fi cal de bătaie între autorități; necăutându-și de treabă, comunele rămân inapoia acelor, cari fără piedici progresează, iar litera legii rămâne un ce fără viață și pulsația ei va obosi și încet-încet se va înlocui cu tot atâtea ordonanțe, câți au crezut de bine ca să se mai ocupe și de această lege și aceasta tocmai la acelea autorități, a căror slujbași au să aplice cea mai însemnată parte a legilor țării.

Oare în o stare de lucruri, ca cele de sus mai poate dăinui neaplicarea în fapt a legii sau . . . a sosit timpul, când trebuie să se suferă modificări ?

La tot cazul a sosit timpul, ca să ne convingem de realitatea lucrurilor și dacă legea e bună — așa cum e — să se aplice după litera ei, iar dacă e rea, de ce să-i mai prelungim agonia.

Isac E. Isacu

Soluțiuni și interpetări administrative.

1

Intrebare: Bani depuși în casele de păstrare a poștelor din Budapeșta și Viena când se vor plăti. Comisiunea trimisă pentru rezolvirea datariilor din acele două State lucrează și în acest scop, și pe când se poate spera plățirea lor.

Răspuns: Deocamdată nu se știe precis.

2

Intrebare: În referire la ordinul Min. de Int. Direcțiunea Comunală No. 17691 C. din 15 Septembrie 1927, relativ la votul membrilor de drept din consiliul comunal, binevoii a-mi comunica, dacă membri de drept din consiliul comunal, în comuna mea e preotul și învățătorul școlii de Stat, au vot deliberativ sau numai consultativ?

Răspuns: Membrii de drept în consiliul comunal au drept de vot deliberativ, ca și consilierii aleși afară de cazurile când sunt interesați în chestiune. (Vezi art. 43 din legea adm.)

3.

Intrebare: 1. Secretarul comunal și casierul comunal sunt scutiți de prestație pentru că serviciul nu permite să ne lucrăm porțiile de prestație?

2. Dacă un secretar comunal cu 4 cl. liceu și examenul de capacitate luat, este egal unui absolvent de școala de notari din vechiul Regat s'au poate lua postul de notar în drepturi ca și ei.

Răspuns: Ad 1. Scutirile de prestația publică sunt înșirate în art. 21 din legea drumurilor pentru vechiul Regat. Conform dispozițiilor acestui articol secretarul comunal și casierul nu sunt scutiți.

Ad. 2. Conform art. 369 din legea administrativă postul de notar nu se poate ocupa fără absolvirea școlii de notari.

4

Intrebare: Un bărbat din comuna noastră a decedat la 10. Decembrie 1919, adevărat de 8 ani, este înscris în registrul verficatorului de morți sub No. 13 din acelaș an, verficatorul a eliberat erezilor și actul recerut despre moartea întâmplată și vizitarea mortului. Cazul de moarte din vina erezilor sau din vina ofițerului stărei civile de pe atunci, nu a fost înscris în registrul stărei civile despre morți. Care este procedura de urmat ca reposatul să fie înscris ulterior în registrul morților și ca lăsamântul să fie inventarizat?

Răspuns: Cereți dela pretor autorizație pentru înregistrarea cazului de moarte și după ce s'a făcut aceasta, se va face ancheta cazului de moarte și inventarul lăsamântului.

5

Intrebare: 1 Niște răufăcători au adus la cunoștința dlui prefect niște calomnii și au cerut îndepărtarea mea din postul de secretar comunal, ba chiar într'o altă scrisoare l'au amenințat cu neplătirea dărilor, dacă nu le satisfac cererea.

Di prefect a încredințat pe di pretor cu acheta în contra mea la fața locului și a constatat, că cele cuprinse în denunț sunt calomnii ordinare și că cei subscriși n-au cunoscut conținutul și numai în urma indemnării false seducătoare a unuia, au scris denunțul, cum și că cei subscriși, n-au nimic de obiecționat în contra ținutei mele.

Un preot s'a pus în slujba răufăcătorilor, care le-a promis, ca el va face tot posibilul să nu mai rămân în post. Acesta bate ușile prefecturii încontinuu și duce recomandății de pe la domnii deputați, cari mă cunosc, însă nu pot evita molestările lui.

Eu sunt numit și definitivat, conform legii pentru unificarea administrativă, de secretar comunal cu 1 Ianuarie 1926, pe baza certificatului de capacitate și că eram în funcțiune bugetară ca tutor și scriitor comunal, cu patru ani înainte tot în acest notariat și așa a fost bine până Iulie anului trecut.

Dacă dl. prefect va fi silit să aducă hotărârea în defavorul meu, ce nu poate face pe baza anchetei, ci numai dacă va recurge la eventuale forme legale ce nu s'ia îndeplinit, — unde pot găsi remediul și pe ce cale, eventual dacă ar aduce hotărâre fără drept de apel, eu cred, că neindeplinirea formalităților legale nu mă ating pe mine și pot cere satisfacție, față de comună.

2 Pot cere darea în judecată a acelora, cari au semnat denunțul, pentru calomnie în acte publice, cautând să mă expună disprețului locuitorilor.

Răspuns: Ad. 1 Secretarul comunal se numește, înaintează și se licențiază din serviciu ca funcționar comunal de către primarul comunal cu delegațiunea permanentă comunală; tot aceștia hotărăsc și asupra pedepsirei lui.

Aceasta conform art. 60 al. 6 din legea administrativă.

Di Prefect însă având dreptul de control a ordonat ancheta în baza acestui drept.

Ad 2 Da, cu autorizația șefului superior.

6

Intrebare: Notarii diplomați, cari în trecut au fost angajați ca subnotari, iar după intrarea în vigoare a legii pentru unificarea administrativă au devenit secretari de notari de primari și secretari ai primăriei; retribuiți din caseria comunală pot fi membri ordinari la casa cercuală pentru asigurările sociale?

In caz pozitiv cine este obligat a solvi cotizațiile de boală, patronul sau membrul?

Răspuns: Secretarul de notar este funcționar și ca atare nu poate fi membru la Casa cercuală pentru asigurările sociale.

7

Intrebare: Un învățător, care a servit în învățământ 12 ani, cari ani îi sunt socotiți și la fondul de pensie; întrucât va trece la cariera administrativă — ca notar — socoti-i-se-vor anii serviți în învățământ la fondul de pensie în administrație?

Răspuns: Da.

8

Intrebare: Eu am fost ales în anul 1890 ca sub-notar și în anul 1894 ca notar comunal, — și de la acest timp sunt notar comunal până azi, și așa am o vechime de serviciu de 33 resp. 37 ani.]

Salarul de bază este $450 + 500 + 300 = 1250$ Lei lunar.

Vă rog să binevoiți a-mi comunica, câtă pensie voi primi la lună.

Conform legii de armonizare cad în tip 12 și salarul de 1250 Lei îl primesc deja de 3 ani.

Răspuns: Legea generală a armonizării retribuțiilor bugetare nu este pusă în aplicare; prin urmare Dv. puteți fi pensionat conform legii generale de pensii.

9

1 Un locuitor în vârstă de 70 ani, infirm și sărac, poate cere dispensă de serviciul militar a fiului vitreg, adecă fiul nevastei a II-a sau nu; acesta ne mai având alți copii și tot sprijinul îl are de la fiul vitreg?

2 Actele pentru dispensă se timbrează, sau numai cererea cu timbru de 8 lei?

3 Notarul are drept la locuință, combustibil și ceva pământ din terenurile comunale sau nu? La cât anume pământ are notarul drept?

Răspuns: Ad 1 Nu poate fi dispensat conform art. 40 din legea pentru recrutarea armatei și conform art. 92 și 93 din reg. legii pentru recrutarea armatei.

Ad 2 Sunt scutite de timbru.

Ad 3 Numai la locuință și indemnizații de transport. Aceasta conform art. 386 din legea administrativă.

10

Intrebare: Pentru întocmirea declarației prevăzută de art. 59 din legea timbrului, ce taxă are să primească notarul?

Se poate aplica punctul 23 §-ului 4 din regulamentul asupra taxelor pentru lucrările particulare, combinat cu §-ul 3 din acest regulament? ori se va aplica punctul 10 al §-ului 4 și se va taxa ca cerere?

Răspuns: Taxa conform art. 4 punctul 5.

11

Legea timbrului art. 4 pt. 3 prevede că actele de identitate se timbrează cu 6 lei timbru fiscal.

Rog a-mi răspunde, dacă buletinele de înscriere la biroul populației se timbrează și cu câte cinci (5) lei, sau numai cu 50 bani timbru statistic? conform art. 45 cap. IX din Regulamentul Legii privitoare la institutul de statistică a Statului.

Răspuns: Se va timbra cu 5 lei, plus timbru statistic de 50 bani.

12

Intrebare: La 18 August 1927 am fost însărcinat din partea Prefecturii județului cu conducerea notariatului comunal X prin ordin dat în scris. Până la această dată am funcționat ca secretar com. în comuna J. vecină cu comuna X. În ordinul Prefecturii nu este menționat de ude îmi voi primi retribuțiunea. Și în prezent figurez ca secretar com. în comuna J. Serviciul de notar în comuna X îl îndeplinesc zilnic, unde și locuiesc.

Rog a mi răspunde: de unde trebuie să primesc salarul pe tot timpul detașerii, și dacă mi-se compete diurnă și spese de transport și de la care comună.

Răspuns: Aveți drept la diurnă și spese de transport de la Comuna X.

13

Intrebare: Câte clase de liceu se recer la primirea în școlile de notari din vechiul regat, respective care sunt condițiunile de admitere și cum sunt salarizați notarii din vechiul regat; tot ca și în Transilvania?

Răspuns: Condițiunile sunt înșirate în regulamentul școlii de notari (vezi lucrarea „Administrația Comunală” volumul I. pagina 1214).

14

Intrebare: Având informația că un individ, de profesiune econom, domiciliat pe raza notariatului nostru, posedând o oareșcare știință de carte, se ocupă de mai mult timp cu redactarea feluritelor scrisori (petiții, obligațiuni, testamente) pentru particulari, cerând și încassând taxă pentru acele lucrări. Am întreprins cercetări și mi-a reușit a descoperi cazuri concrete.

Ce măsuri legale pot fi luate în contra respectivului pentru a-se pune capăt acestei stări de lucru, dăunătoare mai mult însăși acelorora, cari recurg la concursul respectivului, deoarece în cele mai multe cazuri li-se redactează scrisorile așa fel, că nu pot fi înțelese, deci nici întrebuințate?

Răspuns: Art. 53 din Legea de unificare și org. a corpului de avocați. Este interzis oricărei persoane care n'are calitatea de avocat, a da consultațiuni cu plată, a redacta acte sau acțiuni etc.

Cei ce ar contraveni acestei dispozițiuni se vor

pedepsi cu închisoare corecțională dela șase luni la un an, iar în caz de recidivă pedeapsa va putea fi urcată până la maximumul închisorii.

15.

Intrebare: Înainte de punerea în aplicare a legii noi a timbrului pe biletele de vite se aplicau timbre de 50 bani, 1 leu și 2 lei calculate după numărul vitelor din bilet. În legea nouă a timbrului la art. 4 § 42 prevede că biletele pentru vânzări de vite se timbrează cu 2 și 5 lei. Asemenea am primit și diferite ordine, însă niciăiri nu clarifică dacă se aplică timbru numai de 2 și 5 lei pe bilet indiferent de numărul vitelor adică de fiecare vită 2 sau 5 lei, de exemplu dacă într'un bilet sunt 4 vite mici trebuie să se aplice numai 2 lei sau de $4 \times 2 = 8$ lei.

Răspuns: Biletele vin timbrate numai cu câte 2 și 5, lei fără considerare la numărul vitelor înscrise în bilet.

16.

Intrebare: În ce privește complectarea declarațiunii de moștenire model accludat. După cum reiese din adresa percepției din anexă notarul Vă da sprijin și lămuriri părților ca să se predea cât mai curând aceste declarațiuni. Este acum întrebarea, că pentru aceasta lucrare poate notarul încasa taxele particulare prevăzute în regulamentul lucrărilor particulare Tit. II. § 4 punctul 7? Apoi dacă solicitatorul nu ar fi în cunoașterea precisă a realităților moștenite și notarul ar trebui să se deplaseze la cartea funduară, afară din cercul notarial, poate încasa cărăușia și diurna statutară?

Răspuns: Notarul poate cere taxa convenită conform art. 4 punctul 5 din regulamentul taxelor ce pot încasa notarii pentru lucrările particulare. Declarațiunea se va întocmi conform actelor pe cari moștenitorii sunt obligați a le prezenta notarului. Notarul nu este în drept să procure actele în sarcina moștenitorilor.

17.

Intrebare: Am fost secretar de Voloste de 2 ani, în urmă m'am încorporat în armată, iar acum sunt notar al comunei timp de 4 ani, fiind numit imediat după trecere în complectare, astfel că în timpul serviciului ce ocup în administrație, am fost numai întrerupt de armată; deci cu onoare vă rog să binevoiți a dispune spre a mi-se comunica, dacă am dreptul la stabilitate și pe baza cărui articol din legea pentru unificarea administrativă sau R. St. F. P.

Răspuns: Notarul obține stabilitatea după un stagiu de 2 ani și după ce a dovedit cunoștințele și aptitudinile profesiei la cercetările și inspecțiunile făcute și în urma avizului consiliului superior administrativ.

Aceasta, la cererea separată a fiecărui notar, conform art. 370. din legea administrativă.

18.

Intrebare: În „Administrația Română” nr. 19 din 1 Octombrie 1927, am aflat o greșeală și anume:

La o întrebare răspundeți, că notarul are drept a primi leafă de secr. comunal, dacă consiliul comunal votează și delegația permanentă județeană aprobă. Aceasta este în contradicție cu o lege și anume legea cumului, care dispune, că nimeni nu poate primi 2 salarii numai 300 Lei salariu lateral lunar, fiindcă leafa de secretar verosimil mai mare lunar, ca 300 Lei, notarul nu o poate primi. În vacanța unui post leafa trebuie să fie trecută ca excedent pe anul viitor.

Răspuns: Susținem ceea ce am răspuns la timpul său.

19.

Intrebare: 1. Cine numește secretarul de notar? Intrucât prefectul, pe ce bază? Există în acest sens vre-un ordin ministerial și cu ce No.? Eu așa cred, că secretarul de notar — în absență este înlocuitorul notarului — e funcționar de Stat, însă retribuit de comună și așa el se numește din partea prefectului și nu din partea primarului și deleg. perm. com. cum se practică în județul nostru. D-voastre în No. 19 din 1 Oct. 1927 la întrebarea de sub No. 4/3. răspundeți, că pe secretarul de notar îl numește prefectul.

2. Conform ordinului prefectului No. 7495—1927. secretarul de notar este obligat a vărsa la percepătorul competent după salariul de bază 350 Lei lunar 10% în favoarea „Casei generale de pensii”. Este legal acest ordin sau nu? D-voastre în susmenționatul răspuns ziceți, că secretarul de notar nu are drept la pensie; atunci pentru ce e silit a vărsa cele 10% în fondul de pensii?

3. Are dreptul primarul, ca împreună cu delegația permanentă să numească, să licențieze din serviciu pe secretarul de notar, sau nu?

Răspuns: ad. 1. Secretarul de notar este locuitorul notarului în absență, ca atare este funcționarul Statului, însă deocamdată plătit de comună. Se numește de prefect.

Ad. 2. Secretarul de notar fiind plătit de comună și nu de Stat, nu poate să fie membrul fondului de pensii, însă totuși, plătind cele 10% la casa de pensii, are dreptul, să ceară la timpul său, când este numit de notar, să îi se compute anii de serviciu pentru cari a plătit.

Ad. 3. Nu.

20.

Intrebare: Un industriaș poate practica mai multe profesii și anume: B. G. din comuna C. are firma înscrisă pentru Oloiniță cu motor, iar el lucrează și cu sișconița cu motor și treierătoare cu motor și I. Gh. I. are firma înscrisă numai pentru moara de măcinat făină,

iar el lucrează și cu treierătoare, oloiniță, I. S. n'are firma înscrisă pentru ferărie, oloinită și lucrează. Poate să fie o singură firmă pentru tot ce lucrează sau pentru fie care ocupație trebuie conducător separat?

2. Conform legei maximului taxelor și contribuțiilor comunale locuitorul dacă posedă și lucrează cu moară, oloiniță și treierătoare, trebuie să plătească taxa comunala pentru una firma 200 lei, sau câte 200 lei separat pentru fie care?

3. Consilierii comunali și primarii sunt scutiți de taxele comunale și impozitul comunat?

Răspuns: Ad. 1. Poate avea numai o singură firmă sau chiar nici una; trebuie însă să aibă brevet conform legii industriale pentru fiecare ocupație separat.

Ad. 2. Taxa se va plăti pentru fie care firmă se-

parat, întrucât de fapt le și are.

Ad. 3. Nu sunt scutiți.

21.

Intrebare: Ce scop are școala de științe de stat din București? Poate asigura o carieră sigură unui tânăr? Cum se poate, că primesc auditori și cu IV. cl. secundare și că pe aceștia îi echivalează cu cei cu balaureat?

Răspuns: Regulamentul școlii superioare de științe de stat din București se găsește publicat în Mon. Of. 75/1926 și în lucrarea „Administrați Comunală” volumul III. pagina 617.

Din acest regulament reiese tot ce voiți a cunoaște.

PUBLICAȚIUNI

Publicațiune.

La notariatul Olari, jud. Arad se publică concurs pentru ocuparea postului de impiegat.

Salar lunar: 3500.— Lei.

Cererile provăzute cu acte se vor trimite pe adresa acestui notariat.

Postul se poate ocupa la 1 Maiu.

NOTAR.

Publicațiune.

La notariatul Olari, jud. Arad se publică concurs pentru ocuparea postului de dactilograf sau dactilografă.

Salar lunar: 2500.—. Pot concura și începătoare.

Cererile provăzute cu acte se vor trimite pe adresa acestui notariat.

Postul se poate ocupa imediat.

NOTAR.

Publicațiune.

La notariatul Olari, jud. Arad se publică concurs pentru ocuparea postului de secretar de notar.

Salar lunar: 4500.— Lei.

Cererile provăzute cu acte se vor trimite pe adresa acestui notariat.

Postul se poate ocupa la 1 Maiu.

NOTAR.

Publicațiune de concurs.

Pentru complectarea postului de secretar de notar cercual la comunele aparținătoare acestui notariat prin aceasta se publică concurs.

Cererile de concurs scrise cu mână proprie și întocmite cu respectarea dispozițiilor art. 5 și 37 din Legea Statutului Funcționarilor publici și art. 7, 8 și 37 din regulamentul legii de mai sus, se vor înainta oficiului notarial din Băbuțiu, jud. Cluj cel mai târziu până la 15 Aprilie 1928. Cererile sosite după aceasta dată, conform cerințelor legii, nu se vor lua în considerare.

Pot concura și femeii conform art 5.

Salar lunar este 4000 Lei lunar, din venitele laterale după merit.

Postul se poate ocupa imediat după numire.

NOTAR.

Primăria Comunei Foltești, Jud. Covurlui.

Publicațiune.

La notariatul acestei comuni este vacant postul de secretar de notar înființat pe ziua de 1 Ianuarie 1928.

Leafa și accesoriile sunt asigurate în bugetul comunei.

Candidații care îndeplinesc condițiunile și care doresc a ocupa acest post sunt rugați a-și înainta cererile însoțite de actele necesare prevăzute de statutul funcționarilor și regulamentul respectiv.

Postul se poate ocupa imediat.

B. C. Bodiu
primar.

I. Frățileanu
notar.

Impiegat posedând diplomă și cunoscând la perfecție limba oficială în scris și verbal, având și practică administrativă, caut post la un notariat.

Ofertele pe adresa:

Gheorghita Iov. Gheorghinescu
Com. Bălvănești, jud. Mehedinți.

Primăria orașului Toplița.

No. 3331/1928.

Concurs.

Publicăm concurs pentru ocuparea următoarelor posturi devenite vacante la aceasta Primărie pe ziua de 1. Aprilie 1928.

a) un post de șefcontabil (șef de biou) 850 lei salar de bază.

b) un post de econom orășenesc (șef de biou) 850 Lei salar de bază.

c) un post de subșef de biou, cu depline cunoștințe în agendele de stare civilă, tutelă, cauzele militare, 650 Lei salar de bază.

d) un post de impiegat, 500 Lei salar de bază.

e) un post de agent, 350 Lei salar de bază.

Concurenții trebuie să fie români, disciplinați și să nu fie alcoolici.

Vor fi preferiți absolvenții în drept, notarii diplomați, și absolvenții școalelor sup. comerciale.

Cererile însoțite de actele prevăzute în Statutul func. publ. se vor înainta acestei primării imediat.

Toplița, la 9. Februarie 1928.

Primar: Șeful serviciilor, Primnotar :
Sabin Popescu. A. Petru Boțian.

Publicațiune.

La notariatul Almașul-mare, plasa Marghita, jud Bihor, poșta Balc, este vacant locul de secretar de notar. Leafa e asigurată în bugetul comunei. Toți, cari doresc a ocupa acest post, sunt invitați a-și înainta cererea însoțită de actele necesare, susnumitului notariat. Locul devenit vacant se poate ocupa imediat.

Notariatul.

Scriitor de notar cu (trei) ani de servicii, posed limba română, germană, engleze și maghiară atât verbal cât și în scris, caut un post. Adresa : Teleser Sama Turulung (Turtrebes) jud. Sătmar.

Un tânăr inteligent cu 6 cl. de liceu, vărsat în agendele notariale, vorbește și scrie limba română, germană și maghiară, caută un post la un notariat.

Rotschild Ernő

la notariatul Vișeu de jos, jud. Maramureș.

Anunț !

Român, inteligent, absolvent alor 4 clase medii, în etate 23 ani, secretar notarial, având o praxă distinsă în toate agendele notariale și comunale (administrative) de 5 ani, capabil de-a conduce ori ce birou notarial, caut post la un notariat comunal sau cercual.

Posed limba statului, maghiară și franceză.

Adresa : Păușan Grigorie

secretar notarial Săg, jud. Sălaj, p. u. Crasna.

Subsemnatul doresc a ocupa un post de secretar comunal in Ardeal sau Banat, condiții avantajoase; adresa Tiron I. Basarab cand. de notar comuna Vaidei p. Orăștie.

Publicațiune.

Notariatul cercual Toarcia (aparține comuna Gherdeal) jud. Făgăraș, caută un scriitor, necăsătorit sau practicant de notar, cu ceva praxă în agendele administrative.

Salarul și retribuțiunile sunt cele prevăzute în buget, apoi locuință luminat și încălzit, iar din venitele laterale după invoială.

Notar.

Publicațiune.

La notariatul Târnova plasa Recița județul Caraș se caută un scriitor deplin vărsat în agendele notariale, cunoscând perfect limba statului.

Salar lunar 2500 lei și locuință în natură; postul se poate ocupa imediat.

Notar.

Caută post subnotar căsătorit, fără copii, care e capabil de a conduce o cancelaria notarială singur, posed limba statului, maghiară și germană — postul l'ar putea ocupa imediat:

Adresa Arner Bernat, Albești-Bistriței poșta Sărățel jud. Năsăud.

Concurs :

La notariatul Sărăzani (16 km. dela Lugoj), deschidem concurs pe postul de impiegat, care se poate completa numai de o persoană cu diploma de notar, sânguincioasă și pe deplin vărsată în agendele notariale, știind conduce notariatul, — având nădejdea de a-și asigura viitorul.

Retribuțiunile sale sunt 2000 Lei lunar, 25% din veniturile laterale și, afară de spălat, vîptul întreg și lucuința.

Sărăzani, la 23. Ian. 1928.

Maurițiu Gal
notar cercual

Un impiegat, maghiar (tost subnotar) caută post la un notariat ca scriitor; cunoaște limba română și maghiară. In Administrația comunală română are praxă de 8 ani.

Adrsa : David Antonie

Livadia de câmp, p. u. Pui, jud. Hunedoara.